

REDACTOR

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE IOSMANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei

Pe 6 luni . . . 60 Lei

Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 2-50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Un Răspuns.

— Pentru ce nu ne vom lăpăda de Roma nicidecum —

de Dr. Alexandru Nicolescu
episcopul Lugojului.

În numărul său de anul nou, „Telegraful Român”, organul oficial al mitropoliei sibiene, ne provoacă pe noi arhierii români uniți cu Roma, deci și pe mine, să trecem în sânul bisericii „strămoșești (?)”. Presupune deci, că suntem niște oameni mercenari, cari slujim nu din convingeri adânci religioase, ci numai din interese meschine vremelnice și cari ne putem schimba aceste convingeri așa cum îți schimbi o haină, după climă și anotimpuri, sau după capriciile modei nebune.

Să ia deci la cunoștință onorabila redacție, și împreună cu ea toți aceia cari un singur moment ar fi fost ispitiți să creadă altfel, că noi arhierii români uniți ținem la biserica Romei cu tot sufletul și cu toate puterile noastre. Și aceasta din mai multe motive.

1. Pentru că Roma ne-a încreștinat prin apostolii săi, prin preoții săi latini, cum o recunosc toți istoricii noștri mari (Onciul, Dobrescu, Xenopol, Pârvan ș. a.). Roma ne-a dat deci viață și trupească și sufletească. Și veacuri dearândul am stat apoi sub ascultarea directă și nemijlocită a Romei papale, prin vicariul său dela Tesalonic (Onciul, passim).

2. De Roma și papii săi (Silvestru, Leo, Clemente, ș. a.), ca urmași ai vârhovnicului apostolilor, ne vorbesc *menologiile fraților ortodocși* — cum se poate convinge oricine răsfoind ediția oficială a Mineiului, cea din urmă, edată de sfântul Sinod din București. Or, se știe, că „Legem credendi, lex statuat supplicandi”.

3. De Roma și de Pontificii săi, respective de autoritatea lor supremă, ne vorbesc *hotărârile întâielor mari săboare ecumenice*, cum se poate convinge oricine răsfoind „Pravila” (dela Târgoviște) sau „Pidalionul” — aceste vechi colecții de canoane ale bisericii române răsăritene.

4. Cu Roma sunt uniți *frații noștri latini din apusul Europei și din lumea nouă*. Este indicat deci, ca în alianța universală latină să nu alcătuim o notă discordantă chiar noi, cari am gravat amintirea străbunilor noștri în numirea noastră de „Români”, ca un semn al nobleței noastre antice. De ce să nu fim deci legați tot așa de mult și de Roma creștină, mama sufletească a celor mai multe popoare de pe pământ, dar mai cu seamă a popoarelor neolatine?

5. Roma n'a nimicit niciodată vre-un popor, ca popor, ci oriunde a venit în atingere cu națiunile singurate, le-a înobilat, le-a ridicat din punct de vedere cultural, moral, religios, aducându-le la înflorire și mărire. Pe când religia ortodoxă ne nimicește frații no-

ștri din Sârbia, Grecia, Bulgaria (vezi „cartea verde” a ministerului nostru de externe, de pe vremea conflictului greco-român), și iar fi expus peririi sigure pe frații noștri din Basarabia, tocmai sub pretextul, că bisericele ortodoxe sunt și trebuie să fie biserici naționale, ceea ce în practică echivala cu exclusivism și șovinism, pe atunci biserica catolică fiind internațională — în sensul nobil al cuvântului —, îmbrățișează deopotrivă soarta tuturor popoarelor, nu suprimă nici o limbă, ci, imitând caritatea generoasă a lui Dumnezeu, se interesează de toți și de toate.

6. Roma reprezintă și azi cea mai mare forță spirituală din lume și ei se închină prieteni și dușmani deopotrivă, cultivând legături cu ea, menținând ambasadori și ministri delegați pe lângă această putere, care nu dispune de miliție și are numai un palmar de loc ca teritoriu, dar are în schimb stăpânire preste sute de milioane de suflete, cari îi admiră activitatea profund umanitară și civilizatoare dealungul tuturor veacurilor. — Puterea ei spirituală se vedește mai apoi în mod strălucit în miile de misionari pe cari — potrivit poruncii divine „Mergeți și învățați toate popoarele” —, îi trimite și azi în toată lumea spre a-o încreștina, și întoarce la Hristos. O și admiră toți pentru acest lucru, care, deși atât de esențial, nici urmă nu are în organizația bisericilor așa zise ortodoxe.

7. În era aceasta, când popoarele cearcă să se înfrățescă, *privirile tuturor sunt ațintite asupra Romei* — dovadă acțiunea lordului Halifax și a arhiepiscopului de Canterbury, și dovadă iarăși zecile de mii de conversionsi din Anglia și America, cari pun în uimire cu adevărat lumea întreagă.

8. Și apoi au Romei datorim noi *renașterea noastră ca neam*? — Prin reunirea cu Roma în 1700 ne-am renăscut ca neam și am putut înfăptui unitatea noastră națională de mai târziu. Foloasele imense culturale ce au rezultat de pe urma reunirii cu Roma au produs ca rezultat acest fapt fericit pentru noi toți. Aceasta este deducția logică din discursul de recepțiune al ministrului Lepădatu la Academia română, și din constatările altor bărbați de seamă, ca Titu Maiorescu, Ursu și alții.

9. În sfârșit, *primejdia slavă*, permanentă pentru noi, nu vom putea-o ocoli cu eficacitate decât în strânsă legătură sufletească cu frații noștri din Apus, separându-ne cât mai mult de popoarele slave, cari prin ortodoxie se infiltrează în sufletul neamului, ca și'n trecut (dovadă Rusia), și cearcă să ne aservească și să ne exploateze cât mai mult. În schimb Austro-Ungaria catolică nu mai există și astfel nu mai constituie pentru noi o primejdie ca mai înainte, pe care însă biserica română unită — o spunem cu mândrie —, a știut s'o înfrunte în toată vremea.

Sapientii sat!

Reforma învățământului.

— Pe marginea unui articol autorizat —

de IACOB POPA

canonic și inspector școlastic arhidiecezan.

III

DI Gh. Popa Lisseanu invocă, drept argument pentru statificarea școlilor primare confesionale ale minorităților, tratatul dela Trianon. Din simplul fapt, că acest tratat „se preocupă numai de învățământul minoritar, nu și de cel confesional”, d. Popa Lisseanu concludă, că statul român are dreptul să statifice școlile confesionale minoritare. Nici dânsul nu afla deci în acest tratat vre-o indicație specială pentru statificarea școlilor confesionale minoritare. Totul se reduce aici la aceea, că statul român e liber să dea minorităților sale etnice școli de stat, ori să le lase școlile confesionale, pe cari le au. Evident, că aceasta n'are importanță. Important e, că și într'un caz și într'altul școlile să aibă limba de predare a respectivei minorități. — Statul român e liber așadar, să aleagă între școala de stat și școala confesională, *dupăcum îi dictează interesele sale*.

Să vedem acum, care dintre aceste două tipuri de școală corăspunde mai bine intereselor statului român.

Nu se poate tăgădui, că cea mai grea nedumerire față de școlile confesionale ale minorităților se întemeiază pe lipsa aproape totală de garanții cu privire la spiritul patriotic al educației elevilor. În privința aceasta, de fapt, nu putem avea multă încredere în generația de astăzi a cetățenilor noștri minoritari și e datorită școlii, ca din generațiile tinere să se crească patrioți, pe cari țara să se poată răzîmi cu toată liniștea și încrederea. Or, dacă cercetăm deaproape, trebuie să constatăm, că pe tema aceasta există foarte puțină deosebire între școala confesională și cea de stat. Curentul educației patriotice îl determină anume exclusiv învățătorul. Dar se știe, că pe câtă vreme în școlile minoritare vor fi aplicați învățători de naționalitate respectivă, nedumerirea aceasta va exista la fel, atât față de școala confesională, cât și față de școala de stat. Și apoi multă vreme încă nu se vor putea aplica învățători de naționalitate română nici într'una din ele.

Ceeace ar constitui un desavantaj din punct de vedere patriotic în școala confesională, ar fi viața ei internă administrativă, care s'ar prevedea din partea organelor confesionale în limba lor oficială și care eventual nu ar fi cea română. Statul român însă e liber să pună orice fel de condiții și să exercite orice fel de control pentru a se asigura de orice pericol din partea aceasta, în sensul de a asigura spiritul patriotic și învățarea limbei române în măsura, care crede, că o cer interesele sale și caracterul său de stat național român.

Precauțiunile acestea, împreună cu o bună educație a învățătorilor minoritari, vor avea de sigur darul, de a ridica școlile confesionale minoritare, și în privința educației patriotice, la nivelul școlilor de stat. Pentru a se ajunge însă cu siguranță la rezultatul acesta, va trebui neapărat, ca neobservarea prescrierilor cu privire la educația patriotică și învățarea limbii române să aibă ca o sancțiune suprimarea școlii confesionale împreună cu pierderea dreptului de a mai deschide acolo școala confesională. În astfel de cazuri ar urma, ca în locul școlii confesionale să se deschidă școala de stat, cu limba de predare română.

În forma aceasta ar fi salvat și principiul foarte firesc, că în școala de stat, într'un stat național unitar, cum este România, nu poate fi decât limba oficială a statului, în cazul nostru cea română. Art. de lege XXXVIII—1868 prevedea, că în ținuturile locuite de naționalități ale Ungariei statul să susțină pe cheltuiala sa școli de toate gradele (până la universitate), cu limba de predare a naționalității respective. Cu toate acestea, până la sfârșit n'a existat în în toată Ungaria nici o singură școală primară, care să fi avut altă limbă de predare, decât cea maghiară, anume ca să afirme și prin aceasta caracterul național al statului. Dacă un stat poliglot, cum a fost Ungaria și-a permis atitudinea aceasta, apoi statul național român e dator să valorifice în școlile sale principiul acesta, dintr'un înalt rezon de stat.

E clar așadar, că în școlile confesionale minoritare se poate asigura educația patriotică și învățarea limbii române, cel puțin în aceeași măsură, cași în școlile de stat ale lor, — afară de această păstrându-se școlile confesionale ale minorităților, se asigură și pe viitor în folosul învățământului primar toate fondurile și toată zestrea de până acum a acestor școli, rămânând în sarcina statului singur subvenționarea salariului învățătoresc. — În sfârșit se scutește caracterul național român al statului de prejudiciul, ce i-s'ar aduce prin admiterea altei limbi de predare decât cea română în școlile sale, ca instituțiuni de stat.

Putem deci afirma cu toată hotărârea, că școlile confesionale minoritare servesc mai bine interesele statului român decât școlile de

stat, având ambele limba de predare alta, decât cea română.

Di Gheorghe Popa Lisseanu ne aduce ca exemplu *Cehoslovacia și Jugoslavia*, unde școlile confesionale au fost statificate. Să ne însă voie a observa, că dacă-i vorba de exemple, apoi nu ne vom opri la state atât de tinere, cari se găsesc încă în stadiul experimentărilor. Pentru a constata rezultatele învățământului statificat, credem că mult mai edificator este exemplul Franței, care pe terenul învățământului primar statificat are o experiență de 40 de ani.

În privința aceasta, referindu-ne la datele publicate într'un articol din Nr. 32—1923 al „Unirii“ (în seria frumoaselor articole ale d-lui prof. Augustin Popa), relevăm aici faptul foarte important și semnificativ, că în Franța se găsesc 1407 școli cu mai puțin de 5 elevi și 2522 școli cu mai mult de 5 și mai puțin de 10 elevi. Lucrul a fost recunoscut de însuși ministrul instrucțiunii („Journal off. p. 4004). Ba un bun cunoscător al problemelor școlare Jean Giraud afirmă, că în realitate se găsesc în Franța cel puțin 6000 școli cu mai puțin de 10 elevi.

Poporul francez nefiind mulțumit cu educația ce se dă fiilor săi în școlile de stat, paralel cu aceste susține, cu mari cheltuieli, școli particulare catolice, unde își trimite copiii, deși aceste școli nu au drept de publicitate. Și aceste școli particulare catolice sunt o adevărată binecuvântare pentru Franța, prin educația adânc religioasă ce o dau elevilor.

Di Gh. Popa Lisseanu, cași scriitorul acestor rânduri, a fost martor la opera admirabilă, ce a săvârșit-o misiunea militară franceză la Iași în anul 1917, în refacerea și reorganizarea armatei române. Ei bine, — un lucru care pe d. Popa Lisseanu poate nu l-a interesat, — ofițerii aceștia, cu puține excepțiuni, ascultau regulat sf. liturghie, iar la Paști s'au spovedit și împărțășit. De sigur, că marea majoritate a ofițerilor francezi urmează această practică religioasă. Și mai e sigur, că sentimentele acestea ale poporului francez nu sunt fructul școlii de stat, ci ale școlii aceleia particulare catolice, să-i zicem „confesionale“. Școala aceasta face deci legătura dintre poporul francez și Dum-

nezeire, ea alimentează idealismul și noblețea inepuizabilă a gloriosului suflet francez.

Să nu creadă d. Popa Lisseanu, că eventuala statificare a învățământului va avea aici la noi alte rezultate, decât în Franța. Noi Românii avem aceleași motive cași Francezii pentru a ne susține școli confesionale, fie și particulare: Dorim și noi să dăm fiilor noștri e cât mai solidă cultură și educație religioasă.

Pe lângă acest motiv, minoritățile noastre etnice mai au și motive de ordin național pentru susținerea școlilor lor confesionale, fie și particulare. Nu știu ce îngrădiri plănuește guvernul față de aceste școli particulare. Ori cum însă, față de școlile publice, ele vor fi mai mult sau mai puțin niște școli clandestine, în cari controlul statului va fi foarte redus. Școlile confesionale ale minorităților noastre etnice vor fi deci pentru țara noastră un adevărat pericol național și el va urma desigur deodată cu statificarea învățământului. —

Într'un articol final ne vom ocupa de greutățile financiare ale statificării și vom trage concluziile cari se impun.

Un anuar al orfelinatului.

După cum suntem informați, direcțiunea orfelinatului nostru va scoate în curând un anuar, care va da o icoană fidelă a acestei instituțiuni, mărite în timpul din urmă cu ceea ce se cheamă „Atelierele orfelinatului“. O dare de seamă amănunțită se va face acolo și despre contribuțiile multe și însemnate, făcute în cursul vremii pentru acest important așazământ al bisericii noastre.

Și până la apariția acestui anuar, lăsam să urmeze aici contribuțiile mai recente făcute Orfelinatului.

„Banca națională“, București	20,000
Camera de ind. și com. Cluj	20,000
Banca „Patria“, Blaj	10,000
Fabrica „Renner“, Cluj	10,000
„Banca Rom.“ București	5000
Reuniunea femeilor (dar de Grăciun), Blaj	3000
„Goronul“, Aiud	2000
Fam. Uilăcan, Bianu și Pop (ca cunună pe mormântul pâr. canonic S. P. Mateiu)	2000
„Lignitul“, București	1000

□ □ Foia „Unirii“ □ □

O nouă eră în Franța

de Dr. Ioan Bălan
canonic mitropolitan.

Indată ce Combes și Waldeck-Rousseau au croit legile dușmănoase bisericii catolice, oamenii dela cârma statului francez au observat greșala și au căutat să formuleze niște statute pentru „asociațiile culturale“, pe baza cărora, biserica catolică să poată avea în Franța o organizație legală. Legea de separațiune fiind potrivnică bisericii, până la intenția de a o rupe de Roma și de a crea o nouă biserică „națională, democratică“, în care slujitorii bisericii să fie aleși de credincioși și unde asupra tuturor chestiunilor de viață bisericească să dispună adunarea credincioșilor, nu a putut servi de bază la o organizare canonică. Pentru dispozițiile ei nedrepte, această lege de separațiune între biserică și stat, a fost declarată de răposatul Piu X de injustă și arbitrară.

Între aceea, și oamenii dela cârmă, și vremile, sub care stau oamenii, s'au schimbat. Mai ales rășboiul a deschis ochii guvernărilor francezi, cari au văzut, că Papa — într'adevăr — este cea mai mare putere morală din

lume, pe care nu o poți ignora, decât cu o mare pagubă pentru tine. Cel dintâiu pas spre împăcare a fost trimiterea unui ministru plenipotentiar la Vatican.

Se pare, că noul nunțiu dela Paris, Monseniorul Cerretti, a socotit de cea dintâiu a sa datorie alcătuirea unui statut pentru organizațiile bisericesti, care să fie conform și cu canoanele, și cu legile franceze. Acest statut după multe redactări și îndreptări, a fost examinat de Cardinalii Congregației pentru afacerile bisericesti extraordinare și de toți episcopii Franței, și a fost trimis și guvernului pentru a se declara, dacă el corăspunde legilor în vigoare. Președintele consiliului de ministrii a cerut asupra proiectului părerea alor trei din cei mai distinși iuriști, cari au declarat, că el este întru toate în conformitate cu legile Franței. Dar numai o astfel de autoritate nu era îndeajuns, și atunci guvernul domnului Poincaré l-a supus examinării Consiliului de stat, adunat în camere reunite. Acest Consiliu este cea mai înaltă magistratură din Franța și singur în drept să interpreteze legile. Rezultatul examenului a fost: Proiectul asociațiilor diecezane e în conformitate cu legile franceze.

Prin enciclica „*Maximam gravissimamque*“, pe care sfântul Părinte o adresează cardinalilor, arhiepiscopilor, clerului și poporului din Franța la 18 Ianuarie 1924, se crează în Franța o organizație nouă, care însă nu este

impusă, ci numai permisă și recomandată. Spațiul așa de îngust, de care dispunem, nu ne îngăduie decât un mic rezumat al glasului părintesc, conștiu de răspunderea în fața lui Dumnezeu și a istoriei. Pentru a evidenția greutatea celor multe și mari, prin cari s'a trecut până ce s'a putut ajunge la această soluție de încercare, sfântul Părinte ține să spună mai întâiu de toate, că nu s'a abătut întru nimic dela punctul de vedere rigid al răposatului Piu X-lea. S'au schimbat însă oamenii și împrejurările, și acum nu e vorba de organizarea pe alte baze, decât, pe cari le-a fixat bisericii Intemeietorul ei, ci numai de găsirea unei soluții care să creeze o situație legală bisericii. Piu al XI-lea condamnă și el legea separațiunii, cu vorbele antecesorului său, declarând, că aceasta nu și-a ajuns scopul. În acelaș timp nu găsește vorbe de ajuns pentru a lăuda devotamentul și alipirea clerului și poporului către Sfântul Scaun. Nu s'a putut face ruptura intenționată de dușmani, căci nu numai clerul a fost la înălțimea sa, ci și poporul, care nu a lăsat fără sprijinul necesar nici bisericile jefuite de guvern, nici pe preoții, cari nu mai primesc nimic dela Stat. Din acest punct de vedere, al sprijinului din partea credincioșilor, biserica catolică din Franța nu prezintă nici o îngrijorare.

Rășboiul, care a distrus multe situații false, a distrus și în sufletele multor Francezi

„Banca Crissoveloni“, București	1000
„Banca generală“, București	1000
„Economul“, Cluj	1000
Dr. Ioan Bianu avocat, Blaj	500
Soc. p. ind. textilă, Buhuși	500
„Izvorul“, Alba-Iulia	500
Banca Vâlcea, Râmnicul-Vâlcea	500
„Crișana“, Arad	500
„Banca centrală“, Cluj	500
Păr. Gavril Mircea, Băișoara	500
Melania Deac, Moșna	430
Ioan Hossu	363
„Vatra“, Cluj	200
Păr. Nic. Ticăciu, Noul român	120
Soc. p. explosibile, Făgăraș	100
„Cetatea“, Brașov	100
„Șarcăiana“, Șarcăia	100
Filiala „Izvorul“, Zlatna	100
„Armonia“, Cincu-mare	50

*

Tot aici amintim, că *colecta făcută în 1923 în arhidieceză* a dat suma de 190,364 24 Lei. Iar 1000 Lei s'au colectat în Mihălț la nunta tinerilor Petru Mărginean din Obreja cu Maria Muntean din Mihălț.

Revistă bisericească.

Reuniunea arhidiecezană de misiuni va aranja în postul mare o *întreagă serie de misiuni*, dintre cari s'au fixat până acum cele din Blaj (catedrală), Luna, Ghimeștaget, Bucium, și Fildul de jos. Aproape toate vor fi la Bunanăvestire.

La 6 Februarie c. s'au implinit *doi ani dela alegerea actualului Pontifice Pius al XI-lea*. Din prilejul acesta întreagă presa catolică a închinat frumoase articole de omagiu Aceluia, care — cum atât de nimerit o spune „L'Osservatore Romano“ — intrunește într'un chip minunat vigoarea lui Pius al IX-lea, înțelepciunea lui Leo al XIII-lea, și ardoarea lui Benedict al XV-lea.

În legătură cu încheierea apropiată a concordatului iugoslav, s'a pus în discuție și *persoana primului cardinal al catolicilor din*

Iugoslavia. Guvernul susține, afirmative, candidatura arhiepiscopului Dr. Bauer din Zagreb, iar partidul croat-sloven al lui Korosec sprijinește pe arhiepiscopul Dr. Ieglic din Laibach, care ar fi și candidatul Iesuiților. Proximul consistor secret din luna Maiu va arăta dacă guvernul bătrânului Pașich mai are, ori nu, puterea de ași impune candidatul.

Numărul din 1 Februarie c. al ziarului „L'Osservatore Romano“ publică o *nouă (a LIII-a) listă de contribuiri sosite la Vatican* pentru alinarea mizeriei de pe urma războiului. Sunt venite din toate părțile lumii, ca o nouă dovadă despre solidaritatea ce există între fiii acestei bisericii a sute de milioane credincioși. Cele mai însemnate oferte din această listă sunt următoarele: arhidieceza de Cartagena (Colombia) 22,200 Lire, dieceza de Lausanne și Geneva (Elveția) 20,161'30 Lire; dieceza de Pittsburg Pa (Statele Unite n. a.) 230,750 Lire.

Pentru meritele câștigate în jurul chestiunii „asociațiilor eparhiale“, de care ne ocupăm mai pe larg în alt loc al acestui număr, se dă ca sigur, că în proximul Consistor secret *Mgr. Corretti*, nuntial apostolic din Paris, va fi ridicat la rangul de Cardinal.

Cu prilejul celei de a doua doua aniversării a alegerii sale, *sf. Părinte al Romei a trimis o jumătate milion Lire* arhiepiscopului din Viena Austriei, pentru a veni în ajutorul săracilor din acest oraș.

Pentru școlile Blajului.

Ultima săptămână n'a rămas cu nimic în urma celor de până acum. Ea ne-a adus o întreagă serie de liste, cu contribuiri, din cari unele ating sume foarte frumoase.

Asupra lor vom stărui, din lipsă de spațiu, abia în numărul proxim, insistând atunci după vrednicie și asupra mișcării atât de frumoase pe care Clujul a înțeles s'o pună în serviciul școlilor noastre.

opinia despre biserică. Acum se caută peste tot o împăcare a sufletelor, și aceasta nu se poate face fără a se crea o situație legală și bisericii catolice, ai cărei preoți, călugări și călugărițe, cu devotamentul lor, au pus în uimire pe toată lumea. Astfel s'a ajuns la statutele asociațiilor diecezane. Spune sfântul Părinte, că statutul, pe care îl *permite*, nu cuprinde garanțiile reclamate de Sfântul Scaun. *Însă de dragul păcii și crezând că pentru moment nu se poate obține mai mult, după ce guvernul a declarat, că împărtășește părerea Consiliului de stat, și că prin urmare oricare alt guvern, care ar veni și ar fi ostil bisericii, nu ar putea să desființeze aceste asociații, vrând să se dea bisericii din Franța un fundament legal, decretează și declară, că asociațiile diecezane regulate prin statutele acestea pot fi permise măcar pentru a le experimenta.* Papa nu le impune, ci numai sfătuește pe episcopi să le încerce, exprimându-și nădejdea, că ele sunt doar o etapă pentru dobândirea libertăților depline.

*

Înseși statutele cuprind 23 articole. Ele prevăd organizarea unei comunități bisericești, în formă de contract, încheiat între episcopul diecezan și comunitatea respectivă. Scopul asociației este de a ajuta la „întreținerea cultului catolic sub autoritatea episcopului în comuniune cu Sfântul Scaun și în conformitatea cu

constituția bisericii catolice“ (art. II). Prin articolul III i-se dă drept asociației să *poșadă și imobile* — lucru nou —, cari ar fi necesare parohiilor, episcopilor și seminarilor. Art. IV. oprește orice amestec al asociațiilor în organizarea cultului divin, administrația spirituală, și în special în ce privește numirea și transferarea clerului și conducerea seminarului. Episcopul e președintele de drept al Consiliului de administrație, al adunării generale și al asociației. Membru în consiliu nu poate fi decât cel prezentat de episcop în înțelegere cu consiliul (Art. VII). Orice cenzură bisericească îl șterge pe membru din asociație (VIII). Consiliul de administrație se compune din episcopul ca președinte și patru membri, din cari unul este un vicar general și altul un canonic (X). Venitele asociației sunt întrebuințate de episcop spre scopurile fixate în statute (XVIII), ori se înființează din ele un fond de rezervă (XIX). Dizolvându-se asociația, toată averea ei trece la o asociație constituită de episcop ori locțiitorul lui în conformitate cu aceste statute (XXIII).

*

Oricine poate observa delicatetea față de episcop și față de constituția bisericii. Au căutat oamenii guvernului să dea — pentru moment — ceace pot. Impresia mea — înainte de ce aș fi cetit articolul lui Hervé din Victoire este — că se va da și mai mult. Deo-

Știri mărunte.

Personale. Păr. mitropolit VASILE a plecat *Duminea trecută la București, unde va căuta — împreună cu episcopii sufragani — să impună chestiunilor la ordinea zilei punctul de vedere al bisericii noastre.*

— Ultimul număr al „Curierului creștin“ dela Gherla aduce caterisirea preotului apostatat Dr. I. Pașca, datată încă din 4 Ianuarie c.

Concursuri. P. V. Ordinariat publică, cu terminul de 15 Martie, concurs la postul de *misionar arhidiecezan*, precum și la parohiile Voșlăbeni (prot. Giurgeu), Velț (prot. Mediaș) și Ciugudul de jos (prot. Arieș).

Locale. Măine, Duminea Vameșului și a Fariseului, va predica în catedrală păr. Grigorie Pădurean, profesor la liceul de băeți.

— Marția trecută, în ziua de Trei patronii institutelor noastre, s'a ținut *obișnuita serbare școlară a Blajului*. După liturghia solemnă, pontificată de păr. I. F. Negruțiu, directorul școlii normale, toată lumea s'a adunat în sala de gimnastică pentru a asista la matineul societății de lectură a elevilor dela liceul de băeți. Ni-s'au dat aici puncte de cor și orhestră, s'a declamat în toate limbile cari se predau în liceu și am putut asculta o conferință bine îngrijită a președintelui societății despre aportul pe care l-a dat Blajul prin oamenii săi celorlalte provincii române. Mgr. Dr. Izidor Marcu, vicarul mitropoliei, a spus de încheiere, frumoase cuvinte de indemn și încurajare, invitând și cu acest prilej publicul să vină în ajutorul acestor școli, cari țin să continue munca glorioasă și atât de rodnică de până acum. — Sara a fost, tot în aceeași sală bine decorată, tradiționalul bal filantropic, care a realizat mai multe mii Lei pentru fondul elevilor bolnavi.

— Intregim cu plăcere, că în carnavalul acestui an s'au făcut *două nunți* a membrilor corporilor noastre didactice. Dl. Heinz Heilmann, cunoscutul maestru de muzică, s'a căsătorit cu dsoara Virginia Domșa din Pintic, o soră a prof. Flaviu C. Domșa, iar d. Dr. Coriolan Suciu, profesor la liceul de băeți, a luat pe dsoara Eugenia Pop, o fiică a profesorului Nicolae Pop dela școala normală. — Felicitări!

camdată, patru congregații de călugări vor avea mai multe case în Franța și seminarul sfântului Sulpiciu se va întoarce la vechea sa casă. Adevărat că bisericile, cari până acum erau îngrijite de primării, vor trece în sarcina asociațiilor diecezane. *Însă mult mai mare e câștigul bisericii, nu atâta prin faptul că se poate organiza legal, ci prin aceea că a redobândit dreptul de a poseda imobile.* Și lucrurile vor merge înainte, doar chiar între cei mai mari liberugetători se găsesc oameni ca Hervé cari sunt convinși, că lucrul cel mai necesar este împăcarea completă cu biserică și ajutorarea ei la reșezarea învățământului confesional. *Învățătorii statului nu sunt numai niște atei teoretici, ci sunt mulți comuniști.* Apoi mai spune Hervé: „Concepția laică a neutralității școlare e pe drum să descompună și omoare Franța“. Pentru a salva țara de cele mai „teribile boale, de cari suferă și din pricina cărora va pieri, distrugerea orăruia spirit de autoritate și îngrozitoarea de creștere a natalității“, este necesară această împăcare desăvârșită.

Noi constatăm cu bucurie, că în Franța a început a bate un vânt nou, care curăță țara de miasme.

Citiți și răspândiți:

□ „UNIREA!“ □

Pentru biserica unită din Cehul Silvaniei s'a inițiat de curând o colectă, care a rezultat o sumă de aproape 8 mii Lei. Din colecta ce ni-se trimite spre publicare din partea părintelui Ilie Călăuz, reținem din lipsa de spațiu, numai contribuțiile mai însemnate care sunt următoarele: Credincioșii din Sălsig 765 Lei, pâr. Ioan Lengyel 759 Lei, credincioșii din Dumbrăvița 559 Lei, d. Gavril Murășan, »Banca română» (Satu-mare) și »Codreana» (Băsești) câte 500 Lei. Restul sunt sume mai mărunte. — Reprezentanța parohială mulțumește și pe această cale pentru toate contribuțiile.

Câteva date statistice. După o conscriere românească făcută în 1920, populația din teritoriile fostei Ungarii aparținătoare azi României este de 5.114,124 locuitori față de 5.248,522 din 1910, ceea ce înseamnă o scădere de 134,398 locuitori. După naționalități, această cifră se împarte în 2.930,120 Români, 1.305,753 Maghiari, 539,487 Germani, 131,340 Evrei și 157,484 alte naționalități. La sate trăiesc din această populație 4.392,578, iar restul de 721,546 locuiește în orașe, unde elementul românesc nu are decât 181,678 suflete. Românii au majoritate în următoarele orașe: Abrud, Alba-Iulia, Baia-mare, Caransebeș, Deva, Făgăraș, Gherla Hațeg, Ocna-Sibiului, Orăștie și Sebeșul-săseșc. Germanii (Sașii și Șvabii) au majoritate în orașele Bistrița, Cărai-mari, Mediaș, Sibiu, Sighișoara și Timișoara, iar Evrei în Sighetul Marmației. Toate celelalte orașe au majoritate ungurească.

În atențiunea contribuabililor. Ni-se cere publicarea următoarelor rânduri: »Contribuabilii, comercianții, meseriași sau profesioniști, a căror cifră de afaceri nu trece suma de 200,000 Lei anual, pot cere să li-se stabilească un echivalent stabil al impozitului pe cifra de afaceri. Cererile, cari vor arăta cifra de afaceri pe timpul dela 1 Sept. 1922 — 1 Sept. 1923, sau pe timpul de cel puțin 3 luni de când cineva exerciază meseria ori comerțul, se vor adresa percepțiilor, cărora aparțin respectivii contribuabili.

Telefonul „Unirii”.

N. Izgariu. Am primit cele trimise și deși »sunt de actualitate ori-când», le vom face loc cât mai curând posibil. De fapt, rugăciunile noastre liturgice sunt în mare parte »comori îngropate» și e timpul suprem ca ele să fie scoase la lumină, măcar pentru cei ce se cheamă preoți ai legii creștine, de care neapărat va trebui să se ocupe și proximal conciliu provincial. Scrisul DV. ne este deci cât se poate mai bine-venit.

M. Sibiu. Din cele ce am scris în legătură cu »Peștele cel mare», n'avem de retractat, după răspunsul ce ni-s'a dat pe 3 coloane ale oficiosului dela Dvoastră, decât un singur lucru: nu s'a născut la Remetea, ci în satul vecin numit Buteasa. Toate celelalte sunt »minciuni sfurțate». Așa ni-se trimite vorba din Gherla, de unde avusem cum am amintit și informațiile anterioare. Că apoi, dsa are de gând să devină celebru prin lucrările viitoare, tot atâtea »capodopere», se prea poate. Faptul acesta de sigur foarte luminos, dar încă inexistent, deocamdată nu poate pune însă în întuneric caracterizarea noastră de »ilustru necunoscut», care l-a atins, se vede, destul de puțin plăcut. Măcar, s'ar fi putut mângăia cu titlul șirelor noastre de atunci, care, orice s'ar zice, nu putea fi întrebuintat pentru a pune în lumină rușinea unei apostazii mai mărunte.

R. Cluj. Pentru că să vedeți cum se simte în punctul acesta și în alte părți, vă cităm iată, dint'un număr recent al gazetei »Drum nou», următoarele cuvinte ale ortodoxului Mihail Gașpar: »Cazul preotului Tudor Popescu este un simptom. Un simptom îngrijitor chiar. Biserica ortodoxă trece azi prin o criză spirituală. Se simtește o frământare surdă, nelămurită încă, o frământare care-și face vânt prin icniri de o clipă, ce samănă mult cu fulgerile din zări prevestitoare de furtună...» Că apoi cutare »neastâmpărat», ori »ambitos», vede lucrurile altfel, înseamnă numai, că dlor nu prea vād bine. Dar »furtuna» va veni, căci este pe cale, și atunci se va lumina, să sperăm, și orizontul acestora.

T. Necopoi. În »Telefonul» din Nr 2 V'am avizat despre starea abonamentului, în sensul că din suma trimisă numai 10 Lei a trecut în abonamentul anului curent.

R. Matein. În 1923 nu ați achitat nimic. Mai restăți deci cu suma de 80 Lei.

D. Băița. Din suma trimisă 30 lei au trecut în abonamentul pe 1923.

L. Borgo-Murășeni. Pe 1924 au trecut 70 lei.

N. Cernia. Pe anul 1924 mai restăți 15 Lei.

OFICIUL PAR. GR.-CAT. ȘERBENI.

Nr. 6—1924.

Publicație de licitațiune.

Pentru edificarea din nou a bisericii gr.-catolice din Șerbeni, județul Murăș Turda, se publică prin aceasta licitație minuendă pe ziua de Duminică 2 Martie c. la orele 2 p. m.

Planul edificării, precum și condițiile de licitare, după cari vor trebui întocmite preliminarele și se va stabili prețul strigării, se pot vedea, în acest timp, la oficiul parohial sus numit.

Șerbeni, la 13 Februarie 1924.

Vasile Scridon

preot gr.-catolic. (3) 1—3.

Vasile Pop

prim curator.

Important de știut

Cu deosebire pe timpul schimbărilor climatice de toamnă.

Fața crepată ori înăspriată de vânt, mâinile ori alte organe alterate de frig, revin la normal, devenind albe și frumoase, prin miraculosul Preparat patentat alui Dr. Biró

Floarea — Crema-Reginei

Borcan de probă Lei 18
Borcan mare 25
Săpun — Floarea-Reginei 20

„Unirea”

Nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

SECRETUL FRUMUSEȚEI

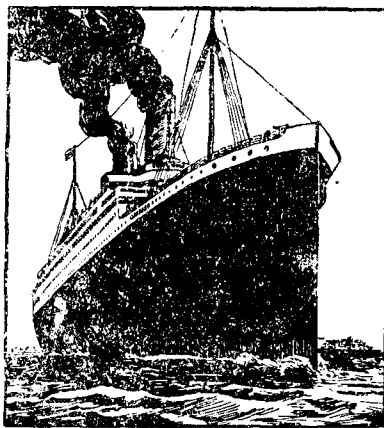
Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, iar persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă. — Le găsiți la drog, farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

ROYAL MAIL LINE □ PACIFIC LINE □ UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

CANADA în și AMERICA

Vaporul
„OHIO”
pleacă în
Halifax
Canada
din Cher-
bourg în 7
Februar
1924.

Vaporul
„Orduna”
pleacă în
Halifax
Canada
din Ham-
burg Cher-
bourg în 29
Febr. 1924.

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în
Brazilia, Argentina, Uruguay, Peru, Chile, Ouba, Africa
de sud și Apusană etc. etc.

(81) 18—50

În fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool,
Cherbourg, La-Rochelle - Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela
„Compania Tranzit” București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.
Bani trimiși din America, Canada și Argentina îi aveți în timp de 8 zile fără nici un onorar.